

سهم بیکاران قبلا شاغل در میزان بیکاری کشور

مقدمه:

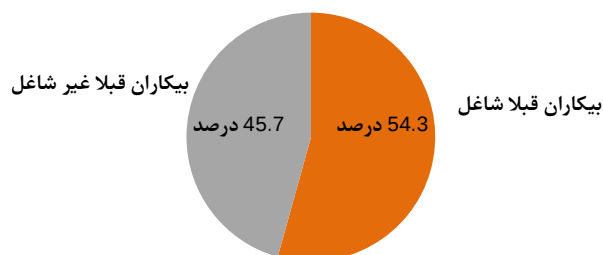
یکی از اساسی ترین و مهم ترین شاخص های بازار کار، نرخ بیکاری است و یکی از عوامل مهم و موثر بر آن پدیده "ترک شغل" می باشد. ترک شغل ممکن است در جهت رونق بازار کار و تلاش فرد شاغل برای جستجوی کار بهتر یا در مقابل به دلایل رکود در بازار، نارضایتی شغلی، تعطیلی محل کار یا سایر موارد باشد. کارشناسان، دلایل ترک شغل را به دو دسته ارادی (اختیاری) و غیر ارادی (غیر اختیاری) تقسیم می کنند. در این گزارش با استفاده از نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران طی سال های 1390 الی 1395 به بررسی اثر بیکاران قبلا شاغل (به ویژه بیکاران ارادی)، در میزان بیکاری کشور پرداخته شده است.

در این گزارش منظور از بیکاران قبلا شاغل، بیکارانی هستند که در 5 سال گذشته حداقل دو هفته به صورت مستمر (مطابق تعریف) کار کرده و بنا به دلایلی از جمله پایین بودن درآمد، تعطیلی دائمی محل کار، فصلی بودن کار، موقتی بودن کار و ... شغل خود را ترک کرده و در طی دوره زمانی مرجع در جستجوی کار بوده یا تمایل به انجام کار داشته اند. از مجموع بیکاران قبلا شاغل، بیکارانی هستند که به صورت **ارادی و اختیاری** شغل خود را ترک کرده و به نوعی در بیکاری خود سهم می باشند. این افراد، بیکاران قبلا شاغلی هستند که به دلایل ارادی شامل "پایین بودن درآمد"، "مسائل خانوادگی"، "مهاجرت"، "جابجایی محل کار" و "تحصیل یا آموزش" ترک شغل نموده و بدین ترتیب در زمره بیکاران کشور قرار گرفته اند.

یافته ها:

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال 1395 مرکز آمار ایران نشان می دهد که از حدود 3.2 میلیون نفر بیکار 10 ساله و بیشتر در کشور، حدود 1.7 میلیون نفر (54.3 درصد) قبلا شاغل بوده اند که در این میان تعداد 314293 نفر (18.1 درصد) به صورت ارادی و تعداد 1425141 نفر (81.9 درصد) به صورت غیر ارادی شغل خود را ترک کرده اند.

نمودار 1- بیکاران 10 ساله و بیشتر بر حسب وضع فعالیت قبل از بیکاری - سال 1395

دسته بندی بیکاران قبلاً شاغل به تفکیک علت ترک شغل

همچنین طی سال‌های 1390 الی 1395 بیشترین سهم بیکاران قبلاً شاغل که به صورت ارادی ترک شغل کرده و به نوعی در بیکاری خود نقش داشته‌اند، مربوط به سال 1392 با حدود 21 درصد می‌باشد. (جدول 1)

جدول 1- بیکاران 10 ساله و بیشتر قبلاً شاغل طی سال‌های 1390 الی 1395

1395	1394	1393	1392	1391	1390	شرح	
3203398	2729092	2514166	2488372	2848237	2877608		کل بیکاران
1739434	1437069	1250673	1187843	1561351	1641405	تعداد	بیکاران قبلاً شاغل
54.3	52.7	49.7	47.7	54.8	57.0	سهم *	
314293	278552	242089	247330	283379	301993	تعداد	بیکاران قبلاً شاغل ارادی
18.1	19.4	19.4	20.8	18.1	18.4	سهم **	

* از تقسیم تعداد بیکاران قبلاً شاغل بر تعداد کل بیکاران ضرب در 100 به دست می‌آید.

** از تقسیم تعداد بیکاران قبلاً شاغل که به صورت ارادی ترک شغل نموده‌اند، بر تعداد بیکاران قبلاً شاغل ضرب در 100 به دست می‌آید.

مأخذ: نتایج آمارگیری نیروی کار سال‌های 1390 الی 1395

نتایج نشان می‌دهد که درصد بیشتری از زنان (39.8 درصد) نسبت به مردان (15.1 درصد) تحت تاثیر عوامل ارادی شغل خود را ترک می‌نمایند. (جدول 2)

جدول 2- بیکاران 10 ساله و بیشتر قبلاً شاغل بر حسب جنس و به تفکیک علت ترک شغل - سال 1395

زن		مرد		مرد و زن		شرح
سهم	تعداد	سهم	تعداد	سهم	تعداد	
100.0	208938	100.0	1530496	100.0	1739434	جمع
39.8	83091	15.1	231200	18.1	*314293	علت ترک شغل ارادی
60.2	125847	84.9	1299296	81.9	*1425141	علت ترک شغل غیر ارادی

*اختلاف در سر جمع ناشی از برآورد است.
مأخذ: نتایج آمارگیری نیروی کار سال 1395

اثر بیکاری ارادی بر نرخ بیکاری

حال اگر اثر بیکاری ارادی را در دهه جاری بررسی نماییم، متوجه می‌شویم که بیکاران ارادی به طور متوسط حدود 1 درصد میزان بیکاری را متاثر می‌سازند. (جدول 3)

جدول 3- نرخ بیکاری کشور با احتساب و بدون احتساب بیکاری ارادی طی سال‌های 1390 الی 1395

1395	1394	1393	1392	1391	1390	شرح
12.4	11.0	10.6	10.4	12.1	12.3	نرخ بیکاری کل (درصد)
11.3	10.0	9.6	9.5	11.1	11.2	نرخ بیکاری بدون احتساب بیکاری ارادی (درصد)
1.1	1.0	1.0	0.9	1.0	1.1	سهم بیکاران ارادی (درصد)

مأخذ: نتایج آمارگیری نیروی کار سال‌های 1390 الی 1395

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی